

SAMMEN

FOLKEKIRKEN I FYENS STIFT 2013

FÆLLESSKAB

FORANKRING

FORNYELSE

5 | AT HØRE TIL OG AT HØRE SAMMEN

Indledning ved biskop Tine Lindhardt

6 | DAVINDE

7 | LYS I MØRKET

Malene, sognepræsten i Davinde

10 | VI SKABER SELV FÆLLESSKABET

Anders og Peter om forsamlingshuset og byen

13 | DET BEDSTE FOR BØRNENE

Maren om børnefællesskab og børnekultur

16 | IND TIL KERNEN

Erik på godset

18 | NYBORG

19 | BYENS FÆLLES DNA

Hans Henrik Kongsmark om byens DNA

20 | DOBBELTHED OG DANEHOF

Christian, sognepræsten i Nyborg

22 | HISTORIE SKABER SAMMENHOLD

Malene om aktivering af byens kulturarv

26 | KIRKEN SKAL SPILLE MED

Bodil om kirkens rolle i byen

28 | PAARUP

29 | HVERDAG OG HØJTID

Jens, sognepræsten i Paarup

32 | SYNLIGHED SKABER AKTIVITET

Preben om sognelivet

35 | TIL FOR ALLE ANDRE

Ildsjælen Conny og mandeklubben

38 | UDLAND OG HJEMLAND

Anders og byens FDF'ere

40 | HERRINGE / GESTELEV / RINGE

41 | HERRINGE OG GESTELEV SOGN

Kamille, sognepræsten og fængselspræsten

42 | UFRIVILLIGT FÆLLESSKAB

Samtalegruppe i fængslet

46 | SOGNE SET I FORTIDENS KLARE LYS

Et historisk tilbageblik

48 | ÅRSBERETNING

Ved Fyens Stift

AT HØRE TIL OG AT HØRE SAMMEN

Vi kan godt lide fællesskab, de fleste af os. Det er godt at være sammen med andre og at høre til et sted. Tit kan vi mere sammen end hver for sig. Ja, et godt fællesskab kan betyde, at 2+2 ikke bare giver 4, men 5.

Men vi er også forskellige som mennesker, med forskellige holdninger, meninger og interesser, og vi vil ikke gerne skæres over én kam.

Fællesskaber er i sig selv forskellige. Nogle er store. Andre er små. Nogle af dem er så givne, at vi er en del af dem, næsten uden at tænke over det: i familien, på arbejdspladsen, i opgangen, på vejen og i byen. Andre vælger vi os bevidst ind i, fordi vi har noget specifikt til fælles med hinanden.

Fælles for alle fællesskaber er, at der er noget, der binder os sammen på tværs af vores forskelligheder. Der er noget, der må stå fast, for at fællesskabet kan bestå.

I kirken hører vi sammen, fordi vi er fælles om at høre, sammen. Helt bogstaveligt.

Når vi kommer i kirken om søndagen og på hverdage, til årets og livets højtider, lytter vi til ord, vi ikke kan sige os selv, om kærlighed og tilgivelse. Dét står fast midt i vores forskellighed og får os til at høre sammen.

Søndagens gudstjeneste løfter os gennem den kommende uge og evangeliets ord fortæller os om vores fejl og svigt, men også om tilgivelse og forsoning. I kirkens rum kan vi rummes, så forskellige som vi er, og som dem vi er.

Også som kirker og sogne er vi forskellige. Fælles er opgaven at formidle budskabet om tro, håb og kærlighed, i ord og handling, så det giver mening. Det står fast og skaber både himmel og grund. Måden derimod, at gøre det på, dén er forskellig.

Kirken er nemlig ikke alene en bygning men levende mennesker, som selvfølgelig præger måden at være kirke på, der hvor man er. Ligesom kirken indgår i byens og sognets folkelige liv, i al dets forskellighed. Den mangfoldighed skal vi være glade for.

I årets bog fra Fyens Stift bliver en lang række bud på forskellige fællesskaber i og omkring kirken foldet ud. Den lokale forankring går igen, ligesom den store interesse for at samle og skabe. Forhåbentlig vil det inspirere til fællesskab med plads til forskellighed.

Tine Lindhardt
Biskop

LYS I MØRKET

Når der er lys i præstegården, er der liv i sognet. Malene Aastrup sørger for lys i Allerup Præstegård og tager del i livet i Davinde Sogn. Hun binder kristne budskaber sammen med moderne popsange og unge sammen med gamle, fordi vi har brug for historien om Gud og for hinanden.

DAVINDE

På en sommerdag er idyllen udtalt i Davinde sogn, men på en mørk vinterdag kan resten af verden føles langt væk. Måske er det derfor, sammenholdet er udtalt i det lille sogn lidt uden for Odense, der er kendetegnet ved sin smukke natur og forkærlighed for kultur.

Alt afhænger som bekendt af menneskene bag, og i Davinde arbejder passionerede kræfter vedholdende på at skabe arrangementer, der tiltrækker så mange som muligt i alle aldre. Sognepræsten, mange lokale og familien på egnens gods bakker alle op om fællesskabet.

MØRKET MÅ IKKE få has på folk, mener Malene Aastrup. Derfor er det særligt vigtigt for hende at tage del i livet både i og uden for kirken, når den mørke årstid lister sig ind over landet.

I præstegården er der altid lys, og med fire sønner er der også masser af liv. Ikke alle har en stor familie omkring sig. Det ved præsten i de fire landsbysogne Davinde, Allerup, Fraugde og Højby, så hun kommer ud og omkring.

AT KENDE HINANDEN

Da Malene Aastrup tiltrådte sit embede for 10 år siden, cyklede hun rundt med fastelavnsinvitationer til børnene og et kræmmerhus med hjemmelavede småkager til de ældre, når de fyldte rundt.

”Jeg ville vide, hvad de hed, hvor de boede, og hvad de lavede. Det er mit arbejde at kende dem, der bor i sognet, og de må også meget gerne kende mig,” forklarer Malene.

”Præstegården ligger trukket væk fra vejen, men man har et fint kik lige ind på min terrasse. Nogen tænker, at det må være generende, at folk kikker, når de kører forbi. Sandheden er, det gør jeg også ofte selv, når jeg kører forbi de andres huse. Der er forskel på nyfigenhed og nysgerrighed. Et sted som her, er det vigtigt at interessere sig for hinanden og at engagere sig”.

En præstegering er for Malene lidt som et ægteskab. Det kræver investering og forpligter. Og det giver nærhed og glæde.

AT VÆRE SIG SELV

Peter Pontoppidan Thyssen var en vellidt præst i sognet, da Malene Aastrup tog over, men det vidste hun heldigvis ikke. Stillingen passede bare perfekt, også selv om hun i starten ofte måtte høre, at hun ikke lignede en rigtig præst.

”Det var fint for mig at gøre op med andres forventning til, hvordan en præst ser ud. Min rolle er defineret af min gerning her. Jeg tror på, det kan betale sig at være sig selv i alt. Min opgave har været at vise, at jeg er her for dem, der bor her,” siger Malene.

”Det nytter ikke noget at bande privat og være from på præstestolen, hvis man vil være autentisk. Jeg er ikke præstedatter og har ikke skullet leve op til andre forudfattede meninger end dem om mit udseende”.

Og i virkeligheden var det måske Malenes fordel. Den tidligere præst havde stedt mange kirkegængere til hvile, så Malene vidste fra begyndelsen, at hun måtte engagere sig for at få sine budskaber bragt ind i lokalsamfundet af ældre og ikke mindst mange unge familier, der alle sjældent brugte kirken.

AT BLIVE FORSTÅET

”Jeg ville ønske, at folk brugte kirken mere, men jeg er også realistisk. Til forskel fra den katolske kirke skal man ikke fysisk komme i den danske folkekirke for at blive frelst. Det er nok, at du tror på Gud - og det kan du også gøre derhjemme fra.

På den måde har kirken selv givet folk en undskyldning for ikke at komme. Men hvis nogen har brug for at komme, er kirken der,” siger Malene og minder om, at kirken også skal bruges:

”Det er lige som med en købmand. De lokale er nødt til at handle der nok til, at den er der for den ældre medborger og andre, der har brug for den”.

Købmanden er lukket i Davinde. Der er ingen skole. Og bussen kører ikke ret tit. En ældre dame i sognet har fortalt præsten, at hun kun kunne komme fra Davinde hver fjortende dag – med skraldebilen.

Til gengæld er her noget andet. En slags kit som Malene kender fra sin barndom under ti kilometer herfra, og som gør, at præsteembedet passede, som når nogen finder hinanden i et udefinerbart fælles sprog.

”Et godt tegn er, når kommunikationen mellem mennesker er let. Det var og er den her,” forklarer Malene.

AT BRUGE RAMMEN

Malene kommer ofte med til lokale arrangementer i Davinde. Mest fordi hun gerne vil, men også for at vise at præsten er en del af samfundets liv. Fællesspisning første

*”Selv i en lille kirke er der højt til loftet,
og det rum kan vi nok alle sammen have brug for i
ny og næ. At mine sange også kan bruges her,
kan jeg kun tolke som et tegn
på rummelighed”*

Poul Krebs, musiker

**ÅH JEG HÅBER VI SES IGEN
FOR DU HAR SET MIG
OG LÆRT MIG AT SE
OG JEG MANGLER AT SIGE TAK
JEG HÅBER, VI SES IGEN,
FOR DU HAR SET MIG
OG LÆRT, LÆRT MIG AT SE**

”Tak, du” af Newbew

tirsdag i hver måned havde længe været en tradition, da ideen om at indlede med en eftermiddagsgudstjeneste opstod.

”For mig er gudstjenesten en fornøjelse i sig selv, men hvis du ikke har lært det, må du mærke det fællesskab, der knytter sig til”.

”Mit ønske har været at få andre til at se værdien i en gudstjeneste. En af måderne har været at lægge den på andre tidspunkter og ind imellem sortere i nogen af de ofte fremmedgørende kirkelige koder,” forklarer Malene.

Til en fyraftensgudstjeneste blev høsten fejret. Som markering af højtiden bar børn frugt og kage ind, der blev spist imellem gudstjenestens ritualer, mens alt blev omkranset af lokale kræfters musik.

”Det var en af de gange, hvor det skete noget særligt. Kirken satte en ramme, og summen af, at alle i rummet uanset alder ville hinanden, skabte en ophøjet energi. Det er det, der meningen med gudstjenesten for mig,” forklarer Malene med en smittende begejstring, der understreger, at for hende er fællesskab og nærvær det centrale.

AT MÆRKE MUSIKKEN

De stærke musikalske rødder i Davinde forgrener sig vidt og favner et netværk, som er få forundt. Det var det netværk, der engang trak Poul Krebs til Davinde Kirke. Forinden havde Malene hørt hans seneste tre udgivelser igen og igen.

Uden forudindtagede meninger gik den garvede musiker med på Malenes ide om at synge et udvalg af sange, der supplerede hendes prædiken om lys og mørke.

”Det var endnu en af de gange, hvor ord og musik gik op i en højere enhed, og kirketaget var ved at lette,” fortæller Malene.

Hun tror på, at musikken åbner vores sind, så ordene får lov til at slippe derind, hvor der er noget på spil. Derfor bruger hun ofte popsange af kunstnere, som alle aldre af kirkegængere kender fra radioen.

”Musik er i det hele taget fantastisk, men den moderne musik kan folk ofte bedre forholde sig til. Den er ikke et mål i sig selv at bruge, men giver mening, hvis de moderne tekster kan komme i samspil med de bibelske tekster, og udsige noget grundlæggende om det at være til som menneske”.

AT BLIVE SET OG RØRT

”Livet handler om at blive set, som den man er og om at se andre. I alle aldre. Det er den mening, kirken skal skabe i folks liv,” mener Malene og illustrerer med et eksempel.

Til en konfirmation sang kirkesanger Trine Lunau Newhews ”Tak, du” i kirken. I prædikenen kobled Malene sangens budskab med lignelsen om den fortabte søn, hvor faren tager imod sin søn med åbne arme, selv om han har svigtet og været borte længe.

”Når vi får børn, åbnes vores øjne for livets sårbarhed og livets værdi. Mange blev rørt og fældede en tåre, da de hørte Trine synge sangen, men det er kun godt og udfriende at græde en gang imellem,” siger præsten.

Det handler om at binde kristen tradition og moderne nutid sammen.

”Kirken tilbyder et rum, hvor der er plads til alle, og hvor ingen bliver vurderet. Her kan alle være samlet, selv om de ikke er ens. Det er et fællesskab, hvor du har lov at være, alene fordi du eksisterer, og hvor ingen forventer noget af dig”.

I Malenes Aastrups kirke, virke og nærhed bliver mørke tanker hurtigt vendt til lyse. ■

VI SKABER SELV FÆLLESSKABET

Forsamlingshuset i Davinde er centrum for aktiviteter året igennem. De opstår ikke af sig selv. Der er tradition for fælles aktiviteter i landsbyen, men der skal kræfter til at forny og bære dem videre. De kræfter er der heldigvis. To af dem er Anders og Peter.

BØRNEFLOKKENE ER lige store og næsten jævnaldrende, og kun en landsbyvej ligger imellem de to huse, som henholdsvis Anders Holmskov og Peter Sund bor i med hver deres familie.

De flyttede ikke til Davinde samtidig, og de kendte ikke hinanden, men landsbyens ældre beboere, Gudrun og Svend, inviterede fire tilflytterpar over i deres have i 2007. Siden er venskabet vokset over vejen og fællesskabet styrket i byen.

LET AT MÅLE SIN SUCCES

”Vi sætter dét i gang, vi selv synes kunne være sjovt. Vores succes er let at måle, ved at se hvor mange der kommer. Vi kan ikke få hele landsbyen med, men 60 - 80 til månedlig fællesspisning er også rigtig fint,” siger beboerforeningens næstformand Anders Holmskov.

Beboerforeningen står for driften af det lokale forsamlingshus, som 60 familier støtter via medlemskab og som folk udefra også lejer på grund af de gode rammer. I de lyse lokaler går landsbyhygge og moderne faciliteter op i en større helhed, og aftryk fra kreative lokale afslører sig i alt fra gardiner til farvevalg.

”Fordi Anders var i beboerforeningen, har jeg også engageret mig. Det er ligesom et minidemokrati, hvor vi skal have det til at fungere. Udgangspunktet er lysten til at mødes, og så sætter vi nogle fysiske rammer,” forklarer Peter Sund.

Davinde har to mødesteder, kirken og forsamlingshuset, der hver dækker deres aktiviteter og også spiller sammen om flere. Den gamle stævnegård ved landets ældste bystævne åbner op til den årlige æblefest, ligesom områdets søer bliver brugt til blandt andet børneaktiviteter og Sankt Hans.

FORPLIGTELSENS FORDELE

Anders Holmskov viser gerne rundt i byen med historisk indblik og nutidigt overblik. Han fortæller om træet ved bystævnet, som husene med A matrikler stadig har ansvar for at klippe, og om den nye multibane, der netop er blevet bygget til børnene.

”Jeg er opdraget til samfundssind. Mine forældre gik til møder flere gange om ugen, mens jeg voksede op. Jeg har altid vidst, jeg ville bo i et mindre samfund, hvor vi er mere forpligtet overfor hinanden,” fortæller Anders.

Engagementet i gode tider kommer nemlig alle til gavn

i svære. Presset hverdag, snestorm og sygdom er lettere at leve med, hvis der er forpligtende relationer omkring en.

”Vi skaber jo selv det samfund, vi er en del af, og som vores børn vokser op i,” konstaterer Anders, mens hans og Peters børn har invaderet haven og hygger sig med hinanden.

UDFYLD TIDEN MED GODE TING

”I en storby kan du plukke i de tilbud, der er. Her er vi nødt til selv at skabe noget interessant. Jeg har selvfølgelig mine gamle venner, men jeg vil også gerne være sammen med dem, der bor omkring mig, og som jeg ikke direkte kan spejle mig i. Her er alt fra håndværkere til akademi-

kere,” siger Peter Sund, der selv er musiker og bliver inspireret af alsidighed.

Anders Holmskov beskæftiger sig til dagligt med land-distriktsudvikling. Han har, ud over samvær med andre i landsbyen, en særlig interesse i at skabe både apps og byvandring med indbyggede fortællinger om lokalområdet.

”Hvis du kender det sted, du hører til, tager du et ansvar og bliver ambassadør for området. Vi vil gerne vise andre, her er dejligt at bo, og at vi har en fælles identitet,” siger Anders og bliver suppleret af Peter.

”Vi lever kun én gang, så derfor gælder det om at have det sjovt.” ■

DET BEDSTE FOR BØRNENE

For de fleste af Davindes børn bliver fælleskab et naturligt element i det livsfundament af minder, de opbygger i barndommen. Det sørger de voksne omkring dem for.

DE SMÅ STØRRELSER er der mange af i den lille landsby Davinde, hvor en større vej snor sig igennem og forhindrer dem i at løbe frit mellem hinandens huse. Der er heller ingen institutioner, der kan samle jævnaldrende, så det besluttede en gruppe voksne sig for at gøre.

Siden 2010 har en lang række aktiviteter og forbedrede forhold fået samlet byens børn og skabt et væld af oplevelser og masser af leg og latter.

”Her sker der noget for børnene. De kender hinanden, og de oplever, at der er andre voksne end deres forældre, der passer på dem. Det er en rar verden at voksne op i,” siger Maren Hallberg Larsen, der er en af de fire mødre i Davindes Børnekulturutvalg.

Det lyder mere formelt, end det er, men ambitionerne mangler ikke.

SJOV ER LIG SUCCES

Det startede med aktiviteter hver måned, danselærer til børnene og større friluftsansatte ved områdets mange søer, fordi udvalget havde søgt fonde og fået en del midler. Som de blev brugt op, er aktiviteterne fortsat, blot i mindre skala.

”Det vigtigste har været at skabe aktiviteter for børn, så både de og forældrene lærte hinanden at kende og ikke forskansede sig i hver deres have, med hver sin trampolin og hver sit gyngestativ,” forklarer Maren, der selv har Alfred på 6 og Selma på 4 år.

Ud over årstidsmarkeringer, som kirken ofte står for eller er involveret i, er der Tarzanland med hoppepude og idrætsredskaber i forsamlingshuset. Også mindre arrangementer med pandekager over bål og en af byens mange musikere med en guitar, skaber lykke.

DAVINDE SOGN

Ca. 280 stemmeberettigede
Ca. 400 beboere inkl. børn

Davinde Kirke er opført i 1100-tallet og hørte i generationer under Sanderumgaard.

Landsbyen Davinde er i dag en del af Odense Kommune.

AKTIVITETER I OG OMKRING DAVINDE FORSAMLINGSHUS

- Fællesspisning en gang månedligt hele året igennem
- Musik eller foredrag en gang månedligt i vinterhalvåret
- Skt. Hans fest ved søen med fællesspisning, sang og musik
- Sommergadefest med flaskepost i bybækken og meget mere
- Æblefestival i september for at fejre og bruge byens mange æbler

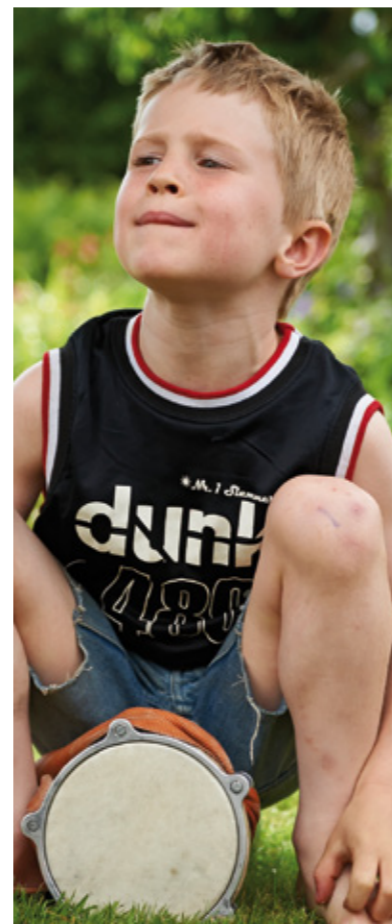
Se mere på Davinde.info

50 SØER – MIDT PÅ FYN

På 200 hektar jord omkring Davinde og Tarup er der genskabt et rekreativt område med 50 naturskønne søer, som hvert år bliver besøgt og brugt af cirka 70.000 mennesker.

Se mere på Oversoeogland.dk

”Arrangementerne må ikke være større, end at vi kan nøjes med at være to ud af os fire voksne til at stå for det. Alle har travle liv, og vi kan ikke alle være med hver gang. Det skal være sjovt – både at være med og at stå for det,” understreger Maren.

FOR ALLE - DER VIL

Folk er forskellige – også i Davinde. Derfor er det heller ikke alle børn, der deltager i de mange aktiviteter.

”Undervejs har jeg skullet revidere min hippiedrøm, for det her er ikke hele landsbyens behov. Og det er ok! Det er noget med at afstemme forventninger. Hvad vil man hver især? Og det er forskelligt, hvem der kommer til de forskellige arrangementer,” fortæller Maren.

”Det er vigtigt med rene linjer, så alle føler sig velkomne, og at ingen vrænger på næsen, når man ikke vil være med”.

Maren er selv vokset op i Urbanplanen på Amager, og kan ikke komme i tanke om nogen ulemper. For en tilflytter til Fyn er der faktisk kun fordele. Hun og de andre forældre i byen ved godt, at det de gør, har en umiddelbar gevinst, fordi de får glade børn med mange venner. De ved også, at det har en langsigtet effekt.

”Når der er flere mennesker sammen i alle aldre, styrker

det traditionerne. Byfester er noget større end vores egen lille familie, og det giver vores børn en forståelse for fællesskab,” mener Maren.

ÅRSTIDER OG HVERDAG

Når der er de større byfester og fællesarrangementer, er der mange til at hjælpe. Maren ved præcist, hvem fra byens bedsteforældregeneration, hun kan ringe til for at få hjælp i forsamlingshusets køkken. Alle hjælper, hvor de kan.

”Mine børn synes både, det er dejligt at komme på byens nye multibane og at komme til fællesspisning. Det er også en smuk ting at give børnene årstidsfester, for de spørger efter det. Når der sker noget i årets løb, er de med i en cyklus”.

Davinde havde tradition for fællesskab, da Maren Hallberg Larsen flytte dertil med sin familie i 2004. Det er vokset fordi, der er tilpas mange i den lille landsby, der vil knytte de bånd, der skaber et tilhørsforhold med indbygget bonus, ifølge Maren.

”Mange af os har travlt og kommer sent hjem, og så er det en tryghed og hjælp, at vi kender hinanden. Vi passer hinandens børn og hjælper med det praktiske. Det giver kvalitet i hverdagen, at der er god energi over hækkene”. ■

BØRNEAKTIVITETER I DAVINDE

- Tarzanland med hoppeborg
- Lege og konkurrencer til Æblefestival
- Julestue med pynt- og kageværksteder
- Fastelavn som menighedsrådet afholder
- Juletræsfest som menighedsrådet afholder
- Diskoaften i forsamlingshuset for de større børn
- Diverse arrangementer ved søen: Skattejagt, drageflyvning, bål, fællessang og pandekager

I alt er der minimum 10 årlige børne-kulturarrangementer i Davinde. Byen har i 2013 fået en ny multibane med mulighed for alle slags boldspil.

Indtil 1914 var Davinde kirke en del af godset Sanderumgaard, og den bærer stadig spor efter ejerne gennem tiden. Selv om der ingen formelle forpligtigelser er i dag, er der stadig stærke bånd mellem gods og kirke samt holdninger til kirkens virke.

IND TIL KERNEN

”ALLE VIL GERNE tale om babysalmer og spaghettigudstjenester. Det med at gå til alters og ønske sig en velsignelse er lidt sværere at tale om. Men det er kernen i det, kirken kan, og det skal vi blive bedre til at tale om.”

Ordene er Erik Vinds. Han er medlem af stiftsrådet på Fyn og kalder sig cand.merc. og oberstløjtnant. Ordet godsejer tager han nødtigt i sin mund, men det er han ikke desto mindre.

Familien Vind har boet på det over 900 år gamle gods Sanderumgaard siden 1828, og i 2000 flyttede Erik Vind ind med hustru og tre børn. Da han selv var barn, blev interessen for kirken lagt – og siden vakt.

INTERESSEN SPÆNDER VIDT

Erik Vinds forældre var medlemmer af folkekirken men ikke de store kirkegængere. Det var hans tante til gengæld. Hun var diakonisse og levede et liv som nonne uden for klosterets mure. Tantens kærlighed til kirken og hendes store samfundsengagement smittede af på Erik og hans søskende, som hun alle elskede højt.

”Som voksen begyndte jeg selv at gå i kirke. Dengang var Peter Pontoppidan Thyssen præst i Davinde Kirke. Hans prædikener var det rene guld, og nogen gange sad der blot otte mennesker og hørte det,” husker Erik Vind.

”De prædikener gav mig interesse for at gå i kirke, men de gjorde mig også opmærksom og kritisk. Hvis præstens prædikener ikke er gode, gider ingen hverken lytte eller komme i kirke”.

Et stort engagement tog sin begyndelse, og siden sin opstart i menighedsrådet er Erik Vind kommet med i Landsforeningen af Menighedsråd og Fyens Stiftsråd. Han arbejder bevidst for kirkens liv og vækst. Som tidligere marketingschef for Sony Music, er fokus naturligt også på kommunikation.

”Jeg vil gerne have, vi diskuterer tro,” siger Erik Vind. Han ønsker at skille samtalen om kirken, godset og landsbysamfundet ad. Set udefra virker sammenhængen dog oplagt.

HISTORISK ENGAGEMENT

Selv om rammerne på Sanderumgaard emmer af historie, er der ikke meget ophøjethed over familien Vinds indstilling til egen rolle i lokalsamfundet.

”Jeg er ikke en autoritet i den sammenhæng. Men når du bliver ældre, forsøger du at være et ordentligt menneske. Jeg er formet af 70'ernes skole, hvor solidaritet og fællesskab stod stærkt. Jeg vil gerne skabe noget her, sammen med dem der bor her,” forklarer Erik Vind.

Forankring er et ord, der går igen. Familien Vind har den naturligt i kraft af slægten, men Erik har den også af interesse. Han er blandt andet med i et udviklingsprojekt om landsbyvandring, der skal give lokalområdets historier videre til de næste generationer.

”Hvis du ikke har en klangbund, så evner du ikke et fællesskab. Det er godt at have omkring en sag. Min personlige indgang er så ”bare” godset og kirken”.

Vind familien overtog Sanderumgaard efter Johan Bülow, der var en af oplysningstidens markante personer. Bülow anlagde Davindes bystævne og byggede byens skole, men desto mere prisværdigt var hans indsats for at forbedre bøndernes forhold, så de kunne eje jord selv.

Selv om tiden er en anden, taler egnens beboere stadig godt om Sanderumgaard og det engagement, der udspringer derfra.

ALLE ER VIGTIGE

På Davinde kirkegård har familien Vind familiegravsted, og kirkens altertavler, kostbart inventar og de forreste kirkebænke er alt sammen givet og præget af familierne fra Sanderumgaard gennem tiden. Til gudstjenester sidder Erik Vind på netop de bænke. Han lytter altid nøje, som han også gør uden for kirken.

”Man siger, at folk på landet kommer hinanden ved. Men det passer jo ikke nødvendigvis. Det kan være meget ensomt, og nogen kan føle sig bundet, hvis de ikke har en bil eller ikke har råd til at flytte,” begynder Erik Vind, inden han fuldender sin pointe.

”Hvis du ikke har en klangbund, så evner du ikke et fællesskab”

”Det store fællesskab er i opløsning. Dem, der har råd, køber et køkken og en privatlæge, når de er syge. Det stormaskede system får nogen til at falde ud, og andre til at føle sig ensomme. Derfor er både de lokale fællesskaber og kirkens kerne blevet endnu vigtigere”.

Erik Vind ønsker at tale uden om alt overfladisk, der synes at klæbe til debatten om kirken. Det alsidige

engagement er godt, og popsange i de højloftede, hellige rum er han kraftig fortaler for. Men når alt kommer til alt, mener han, at det er ganske enkelt:

”Med kirkens kærlighedsbudskab kan alle føle sig velkomne. Og alle kan føle sig vigtige.” ■

BYENS FÆLLES DNA

Bag Nyborgs tunge, gamle, grønne byport gemmer sig en historie, der er blevet fundet frem, støvet af og sat til skue. Det bringer folk ud i gaderne, aktiverer alle kræfter og skaber frem for alt en følelse af fællesskab at have fundet byens fælles DNA.

NYBORG

Med knap 17.000 indbyggere er Nyborg for stor en by til, at fællesskabet omfatter alle. Men for et par år siden fandt den gamle middelalderkøbstad alligevel ind til sin sjæl. Det har samlet byen at have en fælles kulturhistorisk fortælling, der ikke bare bliver italesat men udlevet.

Frivillige og institutioner spiller sammen på kryds og tværs for at skabe autentiske kulturhistoriske oplevelser som blandt andet Danehof i juli måned, hvor byen ifører sig middelalderdragt. Kirken er en af aktørerne og har fundet sin rolle i det fælles projekt.

ALLE byer leder efter deres rødder – noget at være fælles om, og noget at være kendt for. Mange har forsøgt at gøre Horsens kunsten efter,” siger Hans Henrik Kongsmark med reference til den jyske by, der også har en middelalderfest, og som skiftede identitet fra dyster fængselsby til festlig koncertby – med øget tilflytning, stigende huspriser, nye erhvervsinvesteringer og flere arbejdspladser til følge.

Som forretningsdrivende, tidligere mangeårig formand for byens handelsstandsforening og i dag byrådspolitiker har Kongsmark både indsigt og holdninger, der står i kø for at komme ud. Nyborg er hans hjemstavn og byen, han ønsker skal være kendt.

”Det lå så snublende nært, hvad vi kunne være fælles om at brande Nyborg på. Vi kunne bare ikke se det!”

AKTIVERING AF ARVEN

Som erfaring giver indsigt, kan nye øjne ofte opdage uopdyrkede

potentialer. Og det var præcist, hvad der skete i Nyborg, hvor slottet i kraft af en større museumssammenlægning blev en del af Østfyns Museer.

”Med fem museer i ét kom nye og yngre kræfter til. De banede vejen og viste os, hvilken attraktionsværdi Nyborg havde via sin kulturarv. Og siden har alle aktører kastet deres energi i – kirke, bibliotek, handels- og turistforening, kommunen og slottet selvfølgelig,” remser Kongsmark op.

”De professionelle interessenter og ikke mindst de mange frivillige lokale kræfter får på tværs af status og holdninger i fællesskab aktiveret en arv, der bare har ligget og ventet i århundreder”.

BONUS PÅ ALLE FRONTER

DNA'et er byens middelalderhistorie, og Danehof er blot én af fronterne, der bliver sat ind på. Kongens fadebur med kulinariske oplevelser, der matcher middelalderhoffets niveau, er en anden. Ølbrygning med referencer til tiden før reformationen, en tredje.

”Det hele hænger sammen – ol, most, mad og oplevelser med middelalderfokus og tråde frem til i dag. Kunsten er at kunne få kulturarv og købmændskab til at gå hånd i hånd,” siger forretningsmanden.

Det gør han, fordi alting koster penge. Selv om nyborgenserne gerne trækker i middelaldertøjet og giver en tjans som frivillige, skal der stadig skabes omsætning til at kunne fortsætte og gøre det endnu bedre næste år.

”Den afledte konsekvens af bundlinje er branding. Vejen dertil er at rulle fællesskabet ud og aktivere aktører og frivillige. Selv om vi ikke er en lille landsby, og vi ikke er nødt til det, gør vi os afhængige af hinanden,” forklarer Hans Henrik Kongsmark og runder på trods af sine forretninger og ejendomme i byen ganske ikke-kommercielt af.

”Det giver en stolthed at skabe noget fælles. Endnu bedre er det, at intolerance bliver afivet i et fællesskab. Og dét betaler sig i meget mere end kroner og øre”. ■

DOBBELTHED OG DANEHOF

Den første weekend i juli forvandler Nyborg sig. Parkeringspladsen foran rådhuset er fyldt med træflis, og mennesker står i lag for at se ridderturnering under den brændende sol. Overalt er der boder med middelalderligt håndværk og mad. Fra kirke til slot er gaderne fulde af liv, fordi byen holder Danehof.

”DER ER EN dobbelthed ved Danehof. Det er både en moderne begivenhed fuld af oplevelser og et historisk givet fællesskab, der knytter byen sammen i både tid og indhold,” lyder det fra Christian von Tangen Sivertsen, der er en af Nyborg kirkes fem vidt forskellige sognepræster.

”Til Danehof bliver vi placeret i en sammenhæng, der ligger forud for os selv. Ligesom vi gør i kirken. Begge steder bliver vi små på den gode måde, fordi noget er større end os selv”.

Danehof er en lige så livlig begivenhed i Nyborg, som middelalderkirken er storladet med sine himmelstræbende hvælvinger. Men her holder sammenligningerne op.

FEST OG FORKYNDELSE FOR SIG

Selv om sognepræsten glæder sig til at se rustninger, udklædte heste og lanser i kamp, og selv om han synes, kirken skal være en del af Danehof, er han imod tivolisering af den danske folkekirke.

”Min højmesse skal hverken være et gedemarked eller katolsk, fordi der er middelaldermarked udenfor. Det er vigtigt at skille tingene ad, og kirken skal være varsom, når den indgår i andre sammenhænge,” mener Christian og uddyber.

”Kirken er forpligtet til at forkynde evangeliet ind i enhver tid. Men det betyder jo ikke, at kirken dermed skal indrette sin forkyndelse efter den fest, der finder sted udenfor kirken”.

Som de fleste andre fra Nyborg er også Christian ude for at se ridderturneringen sammen med sin familie. Han har kun opbyggende ord til den fælles folkelige begivenhed, der fejrer byens middelalderlige historie.

BIDRAGSYDER MED BIROLLE

Endelig ridder de hollandske riddere igennem byen i deres tunge rustninger med lanserne løftet. Folk i alle aldre strækker sig på tå for at få det hele med, mens de mindste får det bedste udsyn fra forældrenes skuldre.

Pladsen til ridderturnering ligger midt i byen, hvor kirken og slottet knejser i hver sin ende – arkitektonisk,

kulturelt og historisk forbundet.

”Alt, der kan skabe liv og bevidstgøre om byens historie er vigtigt, så selvfølgelig skal kirken være medspiller og bidragsyder til et arrangement som Danehof, der samler byen og tiltrækker folk udefra”, siger Christian.

Derfor har præsterne og menighedsrådet forsøgt at sammensætte et program, der både passer til kirkens ramme og supplerer byens fejring af Danehof. På pladsen uden for kirken skaber fødevarerboder og små optrædere festlig stemning

”Det giver mening, at så mange forskellige aktører omdanner byen, som den så ud på Christian den anden og Danehoffets tid, når vi bare kan stå inde for det, vi hver især bidrager med”.

HVER TING SIN TID

Christian Sivertsen nyder festlighederne uden for det stille, kølige kirkerum, og han taler med humor i stemmen og laver gerne spas. Men han holder også af åndehuller af alvor.

”Kirkerummet er efterhånden det eneste sted, hvor der er plads til at være voksen. Alle andre steder skal vi være unge, omstillingsparate og helst ikke alt for alvorlige. Men den dybe glæde er alvorlig, og det er vigtigt at have et sted, hvor man kan finde den fred, man ikke kan finde andre steder”.

Igen er det dobbeltheden, der er løsningen. Forkyndelse og Fadervor er til gudstjenester. Til Danehof passer musik og foredrag bedre, når kirken skal spille ind.

”Når vi åbner kirken for andet end det, den er tænkt til, er det ad en bagdør, hvor det er uformelt og uforpligtende at kigge ind. Men jeg ser da helst, at folk dermed også får lyst til at bruge fordøren,” siger Christian.

For det er netop et spørgsmål om timing. Præsten drømmer for eksempel ikke om at se alle sine konfirmander sidde på bænke foran sig søndag efter søndag, for de har en alder, hvor de finder fællesskab andre steder.

Folkekirkens succes er i Christian Sivertsens optik uomtvistelig, og tid til kristendommen i et liv kommer, når den skal. Men først er der fest i gaderne udenfor. ■

VOR FRUE KIRKE

Bygningen af Nyborg Vor Frue Kirke blev påbegyndt i 1388 af Margrethe den 1. Den stod færdig i 1428.

Kirken blev bygget for stor til byens størrelse, fordi den skulle fungere som processionskirke for hoffet på slottet. Der er plads til omkring 700 kirkegængere.

Korbuekrucifikset af den Lidende Kristus er det eneste tilbageværende af det oprindelige inventar. Den gotiske stil er gennemgående.

Læs mere på NyborgKirke.dk

HISTORIE SKABER SAMMENHOLD

Det er fra Nyborg Slot, bolden er rullet i gang, og alt det sjove har seriøse hensigter.
Målet er nemlig at få slot og by på UNESCO's verdensarvsliste.

*”Historie er
med til at give mennesker
identitet”*

OMKRING NYBORG SLOT er aktiviteten udtalt den første weekend i juli, hvor byen holder Danehof. Lokale og gæster myldrer ind og ud og krydser voldene omkring det gamle kongeslot.

Resten af året bliver tema, aktiviteter og program for Danehof planlagt bag de historiske mure. En af dem derinde, der tror på middelalderen som satsning, er kulturarvs koordinator Malene Beck.

”Historie er med til at give mennesker identitet, når vi får en forståelse for vores bys historie og oplever, hvad folk før os selv har gjort i århundreder. At kende sin kulturarv giver livskvalitet,” forklarer Malene Beck og refererer til forskning på området.

GANG I HISTORIEN

Historie er der nok af i Nyborg. Det var her, Danmarks først grundlov blev underskrevet, og siden oldtiden har Korsør-Nyborg været søvejen mellem Fyn og Sjælland.

I slutningen af 1100-tallet anlagde kongefamilien slottet, og kirken i bykernens modsatte ende blev grundlagt af Margrethe 1. i 1388. Nyborg Slot var middelalderens Christiansborg, og Nyborg var udset som rigets første hovedstad.

”Det er ikke nok at kende fortiden. Den skal aktiveres og bruges. Tomme monumenter og gode historier bærer det ikke i sig selv. For at binde nutid og fortid sammen iscenesætter vi hele byen, og genskaber den stemning, der må have hersket, når kongen kom med hele sit følge. På den måde skaber vi en event, der levendegør historien og inddrager folk i fortællingen”.

SANSER OG FØLELSER

Aktiveret bliver historien, hvor der til Danehof er lige så mange klædt i tøj af hør og uld, som der er shorts og flagrende sommerkjoler. Byens smalle gader er smykket med bannere i hver sin farve, og modetøjet i forretninger konkurrerer om kunderne på linje med håndskårne skåle og lokale fødevarer i de opsatte telte.

”Alle byens institutioner arbejder sammen om det her, og de mange frivillige får det til at ske i praksis. De syr dragter, laver buer, skyder med dem og formidler kulturhistorie helt konkret ved at gå rundt. Det fælles

projekt får folk her i Nyborg til at ranke ryggen og med stolthed fortælle, hvor de er fra,” siger Malene, og har også en holdning til, hvorfor det er vigtigt.

”Det er vigtigt for en bys eksistens, at der kommer nye tilflyttere og turister til. Der må og skal skabes udvikling, og det kan vi for eksempel gøre som her, hvor vi aktiverer vores kulturarv – Nyborgs DNA”.

SERIØSITET OG SJOV

Alle sanser bliver sat i spil til Danehof med dufte, smage og lyde. Ifølge kulturarvs koordinatoren er det netop hemmeligheden bag god formidling.

”Følelserne får folk til at forstå og huske, og dét skaber tilhørsforhold. For os, der arbejder professionelt med det, er det her også seriøs formidling. Vi forsker i de skriftlige kilder og foretager arkæologiske udgravninger, sideløbende med events som Danehof,” fortæller Malene Beck.

Danehof 2013 fejrer Christian 2.s 500-års regeringsjubilæum, og der er en konkret historisk markering eller fortælling bag hvert års middelaldermarked.

”Hver aktør byder ind med aktiviteter, der passer til deres rolle eller egen fortælling. For kirkens vedkommende er det musik og seriøse foredrag i deres helt særlige rum. Fra slottets side koordinerer vi og binder den fælles historie på, der passer til årstallet, som fejringen af Christian 2.s kroning i år”, forklarer kulturarvs koordinatoren.

”Når vi hver især bidrager med en bid, skaber vi en autentisk oplevelse, som alle føler sig som en del af. Det giver en stor tilfredshed for alle i byen at skabe og opleve noget som dette i fællesskab”. ■

MIDDELALDEREN fra ca. 1000-1500

UNESCO'S VERDENSARVSLISTE
Liste med bygninger, monumenter
og naturområder, der er udpeget som
verdens fælles arv.

Det er især de frivillige kræfter, der skaber autentisk middelalderstemning i gaderne og på voldene omkring Nyborg. De har hver deres grunde til at skifte identitet for en stund og bruge tid på Danehof.

"Det er hyggeligt at være sammen med folk, der har forskellige baggrunde men samme interesse. Jeg bruger arbejdet her til at nå mit mål – at kunne skyde med bue og pil fra hesteryg"

Magdalena, bueskytte

"Til hverdag er jeg dagplejer, så jeg er her både for at komme ud og være sammen med voksne mennesker, og fordi jeg er historisk interesseret"

Poul, smed

"Det er sjovt at rekonstruere fortidens tøj og ting. Her er god stemning og samvær med både min familie og andre, der har samme interesse som jeg"

Augusta, kunsthåndværker

Voxpop fotos: Katrine Krebs

DANEHOF

Danehof var en rigsforsamling af "rigets bedste mænd".

Fra midten af 1200-tallet mødtes det danske parlamentum eller Danehof på Nyborg Slot. Det sidste Danehof blev holdt i 1413.

Danehoffet afgjorde spørgsmål vedrørende domsforhandlinger, udenrigspolitik og stridigheder om kronens rettigheder.

Danehof i Nyborg, den første weekend i juli, er en folkefest, der fejrer og formidler middelalderen og Nyborgs historiske rolle.

Læs mere på danmarksrigeshjerte.dk

TILTRÆKKENDE FÆLLESSKAB

DANEHOF TRÆKKER GÆSTER TIL NYBORG
Godt 40.000 besøgte byen den 6.-7. juli 2013

SUMMEN AF SAMARBEJDET DE SKABER DANEHOF

Danehof planlægges, finansieres og arrangeres af:

- Nyborg Kommune**
- Nyborg Slot/Østfyns Museer**
- Nyborg Kirke**
- Nyborg Bibliotek**
- Nyborg Turistforening**
- Nyborg Handel**
- Udvikling Fyn**

80 – 100 frivillige hjælper op til og under markedet. Godt 450 aktører deltager – tallet dækker både over middelalderaktører og de kunsthåndværkere, fødevarereproducenter og lokale foreninger, der deltager i markederne rundt om i byen.

KIRKEN SKAL SPILLE MED - BARE DET GIVER MENING

Nyborgs middelalderlige opbygning, med voldene omkring det verdslige slot i vest og den kristne kirke i øst, danner rammen om Danehof, hvor de to aktører spiller sammen med resten af byen.

FRA START VAR Danehof-markedet centreret omkring slottet. Da det fra 2012 blev en større event, blev flere inddraget. Nu strækker den iscenesatte kulturarv sig gennem byen fra slottet til kirken og Korsbrødregården overfor.

Her under de svale hvælvinger serverer Bodil Hårbøl sammen med andre frivillige fra menighedsrådet glas med koldt korsøl og fedtemadder med spegepølse. Den gamle munkekælder tilbyder et tillokkende alternativ til folkemængden og heden udenfor.

FESTER FØR OG NU

”Før i tiden var præsten ofte inviteret med til barnedåb, bryllup og især begravelseskaffen i de små sogne. Det er urealistisk i store sogne, og det er ikke så naturligt mere. Men når hele byen fester, kan det lade sig gøre, at kirken er med,” fortæller Bodil Hårbøl.

Hun er formand for aktivitets- og kommunikationsudvalget i Nyborg menighedsråd, for igennem mange år er det kirkelige engagement blevet altopslugende. Siden Bodils søn begyndte til konfirmationsforberedelse for mange år siden, har det teologiske haft hendes interesse.

Sønnen er for længst blevet teologistuderende, og Bodil har fået tid og energi til både redigering af hjemmesiden, lokalavisens kirkeside, et hav af udvalgsarbejde og frivilligt arbejde som det i munkekælderen til Danehof.

BYENS FÆLLESSKAB

”I kirken markerer vi livets milepæle, og gudstjenesten giver plads til sorg og glæde i det almindelige liv og ro til eftertænksomhed. Man får en ballast med sig og et skub ud i livet igen. Kirken og kristendommen er en del af hele folks liv, så det er vigtigt, vi ikke er højt hævet, men at vi er en del af det festlige fællesskab og spiller med,” mener Bodil Hårbøl.

På Danehoffernes tid lå fødevaremarkedet Vor Frue Marked foran kirken på Maria Besøgsdag den 2. juli. Kirken har til nutidens Danehof ladet folkene bag den moderne udgave af markedet genoplive traditionen på den brostensbelagte plads foran Korsbrødregården og kirken, mens de selv igangsætter aktiviteter indenfor.

”Vi giver plads omkring kirken og deltager selv med bidrag, der har et indhold af kirkelig karakter – især om middelalderens kirkes trosliv og musik. Vi er også med til julemarked, kulturnat, og hvad der ellers bidrager til byens fællesskab og samtidig giver mening for kirken.” ■

KORSBRØDREGÅRDEN

Korsbrødregården er et stenhus fra 1300-tallet og ligger kun et par meter fra Vor Frue Kirke i Nyborg.

Den var oprindeligt ejet af kongens lensmand, men blev omkring 1440 skænket til Johanniterordenen. Efter reformationen kom den i kongens eje og senere i privateje.

I 1993 købte Vor Frue Kirke Korsbrødregården. I dag bliver den brugt til administrationskontor, konfirmationsforberedelse, mødelokaler mm.

Kælderen med de historiske hvælvinger i Korsbrødregården bliver åbnet ved særlige events i byen, som f.eks. Danehof.

KORSRIDDERNES ØL

Siden 2011 har kirken været med i Nyborg Slots samarbejde med Ørbæk Bryggeri om at få produceret Korsøl baseret på historiske ingredienser.

Navnet Korsøl stammer fra et af Johanitterordenens klostre i Danmark.

Ifølge dokumenter fra 1400-tallet drak korsridderne øl, inden de tog på tog til Mellemøsten, og det er med rod i den historie, øllen er skabt.

Korsøllen bliver solgt i Korsbrødregårdens kælder til Danehof og til dagligt i specialforretninger og supermarkeder.

HVERDAG OG HØJTID

Historien om Paarup Sogn havde en stille start men tog siden fart. Stedet er kendetegnet ved et tårnhøjt aktivitetsniveau og engagement, uanset om det er til hverdag eller til højtid.

PAARUP

Forstaden til Odense har sin egen historie og stærke identitet. Set fra et kirkeligt synspunkt er sognet særligt interessant for sit høje aktivitetsniveau. Mødet med præster, øvrige ansatte og menighedsråd, gør det hurtigt klart, hvorfor både kirke og sognegård emmer af liv.

Det er modne kræfter, der trækker læsset bag, men det lader sig ikke afsløre i energiniveauet. Tværtimod. Set udefra er det som om, folkene omkring Paarup kirke har smittet hinanden med lysten til at engagere sig, række ud til dem, der har brug for det, og gøre en forskel.

I 60'ERNE KOM en ny præst til Paarup. Han stod foran sit sidste embede og forestillede sig, at med omkring 3000 indbyggere i det lille landsbysogn ville det blive stille og roligt. Den gode præst var blot uvidende om kommunens planer for udbygning.

I løbet af få år blev de små landsbyer Tarup, Villestofte, Stegsted, Snestrup og Paarup samlet, og byggherre Jens P. Kock's rækkehuse skød frem som muldvarpeskud. Snart var befolkningen vokset til næsten det tredobbelte.

I 1968 kom en ny præst til og igennem næsten 30 år skabte Johannes Th. Nielsen sammen med kolleger, menighedsråd og lokalbefolkning det sogneliv og fundament af fællesskab, der stadig står stærkt. Siden 1995 har præst Jens Rønn Sørensen båret arven videre i samarbejde med skiftende kolleger.

FRIVILLIGHED

GØR FORSKELLEN

"I Paarup spiller mange aktører sammen, og her siger folk 'Vi' og 'Vores' om mangt og meget. På hjørnet her tæt ved sognegården ligger et supermarked, som de ældre stadig kalder Trica, selv om det ikke har heddet det i snart 20 år," fortæller Jens som en illustration af lokal loyalitet.

Mens Paarup Kirke ligger nogenlunde i sognets geografiske centrum, ligger sognegården i det demografiske centrum nær indkøbscenter, busser og med størst befolkningstæthed.

Sognegården står som et ekko af den kirke, der skulle have været men aldrig blev bygget. Den bruges dog fra tid til anden som kirke – og bliver i øvrigt mere brugt, end nogen kirke ville være blevet.

"For mig bør kirkens virke også være diakoni, altså socialt arbejde, ud over at forkynde det kristne budskab. Diakonien er levendegjort forkyndelse, og det er jo

netop næstekærlighed, vi viser, når vi for eksempel åbner sognegården for enlige, så de kommer ud. Alle kan få mad derhjemme, men her kan vi skabe det fællesskab omkring måltidet, som de mangler," forklarer Jens om det seneste tilbud til sognets folk.

Det er de mange frivillige ildsjæle, der summer omkring sognegården, der får det hele til at ske. Med en aktivitetskalender så lang som en maraton og mange ugentlige cafe-grupper, behøver ingen i Paarup Sogn sidde hjemme og være ensomme ret længe ad gangen.

HVER ALDER SIT BEHOV

Jens Rønn Sørensen har skrevet bogen "Vil du døbes på denne tro?", der inspirerer til samtaler med potentielle kirkegængere; forældrene til nyfødte. Et andet interessant fokuspunkt er konfirmationsforberedelsen, fordi der her kommer mange unge mennesker i sognegården.

"Det er i arbejdet med minikonfirmander og konfirmander, at vi får skabt kontakt til fremtidige brugere af Folkekirken. En svensk undersøgelse har vist, at det er oplevelserne omkring konfirmationen, der former unges indtryk af og tilknytning til Folkekirken. Det skal vi tage meget alvorligt," mener Jens og fortsætter.

"Unge mennesker slider nok ikke så meget på kirkebænkene, men jeg bryder mig ikke om, at nogen siger, kirken "kun" er for gamle mennesker. Det er ikke sandt. Og hvem giver nogen ret til at dømme dem, der har nået en alder, hvor de ved, hvad der er vigtigt?"

KIRKERUMMETS STEMNING

Forfatterskabet og det stærke sogn har givet genlyd langt derfra, så der er bud efter Jens Rønn Sørensen fra andre steder. Han er både kirkekonsulent og lektor på Folke-

*”Det gælder i al forandring,
at det er lige nødvendigt med dem, der vil ud over stepperne,
og dem der holder tilbage og sikrer, at vi ikke smider barnet ud med
badevandet”*

kirkens Institut for Præste-uddannelse. Men Paarup er basen, og kirkens højloftede rum er kernen.

”Kirkerummet er så vigtigt, fordi det rummer hele livet – dåb og glæde. Begravelse og sorg. Højtider og hverdag. Her er folk døbt og begravet i århundreder, og deres ånd fornemmer du. Rummet løfter dig og virker ofte stærkere end forventet,” har Jens erfaret.

Derfor mener han også, det er en udfordring at forlade kirkerummet og flytte vielser ind i mere private rammer eller ud i naturen.

”Alt det fælles menneskelige bor i kirkerummet, og her er ingen nogen sinde alene. Rummet bærer begivenheden, og ritualerne skaber traditionen, så noget går tabt ved at flytte ud”.

Noget er værd at fastholde ifølge præsten med et 30 årigt virke bag sig. Indholdet må ikke forgå. Selv om mange bliver skilt, skal præsten stadig sige ’til døden jer skiller’, for mindre kan ikke gøre det, hvis vielsen skal tages alvorlig.

”Det gælder i al forandring, at det er lige nødvendigt med dem, der vil ud over stepperne, og dem der holder tilbage og sikrer, at vi ikke smider barnet ud med badevandet”.

PLADS TIL HELE LIVET

Der er godt fyldt op i Paarups store kirke. Til almindelige gudstjenester er der mellem 60 og 100, og til barnedåb op mod 150. I sognegården strømmer mellem 20.000 og 25.000 årligt igennem til klubber, caféarrangementer, pensionistgymnastik, influenzavaccinationer, møder og meget mere.

Sognegården rummer klaselokaler til konfirmationsforberedelse, gode køkkenfaciliteter til de frivillige og et stort fællesrum som folkeligt centrum for de mange aktiviteter.

Her udstiller kunstforeningen lige nu værker fra lokale børnehaver og skolernes 0. klasser, og centralt i rummet tiltrækker kunstner Lars Kjærs krucifiks af rustikt tømmer sig opmærksomhed. Her er plads til både tro og hverdags-tanker.

”Velfærdssamfundets tilbud bliver mindre og mindre, og familiestrukturerne er ikke længere altid så stærke. Vi præster kan tilbyde samtaler om svære og tunge ting, mens de frivillige diakonale kræfter kan tilbyde aktiviteter, der giver indhold og fællesskab,” siger Jens Rønn Sørensen, mens han viser rundt i den solidt byggede og flittigt brugte sognegård.

”Kirken er en del af det hele liv og er ikke kun til traditioner og højtider. Vi skal også være en del af hverdagslivet”. ■

SYNLIGHED SKABER AKTIVITET SKABER OPLEVELSER SKABER FÆLLESSKAB

I 35 år har den samme organist siddet og spillet bagerst i Paarup kirke. I de sidste 18 har han suppleret sit virke med at skabe synlighed for sognegårdens aktiviteter, oplevelser og fællesskab. Arbejde og frivillighed flyder sammen i sagens tjeneste.

DA DER FOR NYLIGT stod over 150 nye boliger færdig i Villestofte, kørte Paarups organist Preben Berg selv rundt til de nye beboere med sognets aktivitetskalender. Den har han stået bag siden 1995.

”Da sognegården stod færdig, var vi nogle stykker, der talte om, hvordan vi kunne skabe synlighed for alle de aktiviteter, her var plads til. Jeg har aldrig hørt ordet ’nej’ her, så vi gik i gang med kalenderen. Den bliver også læst

af dem, der ikke læser kirkebladet,” fortæller Preben Berg.

Det er der en grund til. Aktivitetskalenderen samler informationer fra Paarups institutioner og foreninger, så udvalget er langt bredere end kirke og sognegård, selv om de alene nemt kunne fylde en folder.

10 ÅR ER PERFEKT ALDER

Når organisten går i gang med at remse op, hvad der sker i Paarup, bliver man helt forpustet. Hans passion for alt

fra babysalmesang, pigekor og pensionistfællessang er medrivende.

”Pigerne i koret lærer salmer og sange at kende, de sikkert ikke ville ellers. Når de har sunget i en årrække, kan de dem og vil forhåbentlig bære dem videre. De får også et naturligt forhold til kirken og ved, det er et sted, hvor enhver er velkommen,” fortæller Preben Berg.

Pigerne kan begynde i koret, når de er 10, og det er en god alder ifølge organisten, for der er de uimponerede og åbne. Det var han i hvert fald selv, da han som 10-årig blev sat ved tangenterne i kirken, hvor hans far var præst, fordi der manglede en vikar. Da historiestudierne senere blev droppet, var levevejen let at vælge.

”Efter 35 år har jeg et rimelig stort repertoire og kan som regel spille til en kirkelig handling uden forberedelse. Kirkens voksenkor består af dygtige konservatorieuddannede eller studerende, der kan synge direkte fra et nodeblad. Administrationen har et velsmurt maskineri, så mange opgaver klarer sig selv. Mine tre børn er for længe fløjet fra reden, og det giver mig også overskud til at skabe meget andet,” siger organisten og lever op til sine ord.

ÆLDRE SOM UNGE

”Når vi har syng-sammen arrangementer, giver vi pensionisterne en god oplevelse, for de elsker at synge. Til de sociale og musikalske cafelørdage gør vi noget godt for dem, der er ensomme i weekenden,” fortæller Preben Berg i en uendelig række af eksempler på aktiviteter, han er involveret i.

Selv får han en masse igen, blandt andet når forskellige bands fyrer ekstra op. Til efteråret kommer både en folkemusikgruppe fra Ukraine og en barokgruppe for at spille.

”Jeg får en masse musikalske oplevelser både i kirken og i sognegården. Når jeg så deler den med 100 andre, bliver den kun endnu større”.

Også de mindre størrelser møder op med åbenhed og positiv nysgerrighed til oplevelser i sognegården. Det gælder blandt andet minikonfirmanderne i 3. klasse, der lærer om dåb, synger salmer med Preben og skærer engle og kors i træ med kunstneren Hans Kjær.

MUSIK OG HISTORIE

”Da jeg blev ansat her i 1978 blev kirkens opgave ikke diskuteret. Den lå helt fast. I dag er det heldigvis anderledes og meget mere bredt ud,” siger Preben Berg og kommer med eksempler på motivationen for sit engagement.

”Når jeg spiller for en gruppe handicappede i sognegården kan jeg se i deres ansigter, hvor meget det betyder for dem. Da jeg i maj bad nogen af de ældre fortælle om deres oplevelser af befrielsen, fik både jeg og andre fornøjelsen af deres historier”.

*”Jeg har
aldrig hørt ordet
'nej' her”*

Sådan bliver interessen for musik og historie ofte forenet for organisten, men når alt kommer til alt, er han drevet af nysgerrighed på nyt og lysten til at være sammen med andre mennesker. Og så er det nemt at finde ekstra tid til at skabe synlighed, der skaber aktivitet, der skaber oplevelser, der skaber fællesskab. ■

ET LEVENDE HUS

Aktiviteterne i paarup sognegård spænder vidt. Et udflugt giver en fornemmelse af sognelivet.

TIRSDAGSKLUB - hver uge

Hver tirsdag mødes 70-120 pensionister til foredrag, fællessang, film eller andet.

ONSDAGSCAFÉ - hver 2. uge

For alle men mest besøgt af kvinder, der søger stille samvær og fælles interesser og udflugter.

ONSDAGSNØRKLERI - hver 2. uge

For produktive, kreative kvinder der strikker og sælger på bazar for at rejse penge til julehjælp eller pigekorets rejser.

TORS DAGSSYNGSAMMEN - månedligt

Fællessang for pensionister

MANDEKLUB - hver 2. torsdag

For mænd i alle aldre, typisk 50-70 stykker. Ofte udflugter.

CAFELØRDAGE - månedligt i vinterhalvår

Musik og sang med musikere udefra samt socialt samvær.

SOEGN GÅRDENS FØDSELS DAG - i maj/april

Arrangement med dukketeater, sanglege og mad for i alt cirka 400 børn i 3-6 års alderen.

FILMAFTEN - en gang månedlig

Arrangement med filmvisning og efterfølgende dialog mellem præst og gæster.

LÆSEKREDS - en gang månedligt

En lille gruppe kvinder mødes til diskussion om en bog, de alle har læst.

FAMILIEGUDSTJENESTE MED MAD

- 3 gange forår og efterår.

Præsterne holder en gudstjeneste for børnene i sognegården. Bagefter er der spagetti med kødsovs og grøntsager samt frugt til dessert. Til slut årstidsbestemte aktiviteter.

Og alt det andet...

...som musiksjov for børn, babysalmesang, kunstforening med udstillinger, rejser med pigekoret...

Frivillige kræfter står for madlavning, kaffe-brygning og øvrige opgaver. Alle aktiviteter er finansieret af minimal brugerbetaling og støttet af menighedsrådet, der har fravalgt dyre aftenarrangementer, foredrag og koncerter.

PLADS TIL DØDEN

Omkring år 2000 blev Jens Rønn Sørensen og en gruppe kolleger opmærksom på et behov for, at der blev gjort noget for børn og unge, der måtte begrave deres alt for tidligt afdøde forældre.

Selv om præsterne syntes, for mange børn stod i den situation, var der ikke i sognet alene nok til at samle en gruppe. Der blev samarbejdet på tværs af sogne, ansat og efteruddannet, så et professionelt korps kunne supervisere.

Tilbuddet 'Børn og ung i sorg på Fyn' for 10-16 årige eksisterer endnu. Driften er finansieret ved fondsmidler og donationer fra loger og privatpersoner, der har tegnet støtte medlemskab hos foreningen bag projektet.

Se mere på Bornogsorgfyn.dk

TIL FOR ALLE ANDRE

De findes endnu. Dem der tænker på andre før sig selv. Dem der ikke behøver løfte blikket fra en skærm for at afse et øjeblik til nærvær. Ja, dem der ikke engang har en e-mail endnu.

En af dem er Conny Troels Larsen fra Paarup Kirkes menighedsråd.

Hun så dem sidde på caféen foran centeret om morgenen, når Hun gik forbi. De enlige mænd. Med den samme kaffekop foran sig sad de der endnu, når Hun gik forbi fire timer senere.

Hun tænkte, at det nok ikke handlede om kaffen, men om at komme ud af døren og være omgivet af andre mennesker. For at dulme ensomheden. Hun undersøgte selvmordsraten for enlige mænd over 60 år og syntes, den var for høj.

Måske andre også ser den slags. Men hvem gør noget ved det? Hun gjorde. Hun havde også et sted at gøre det. Til menighedsrådets visionsseminar foreslog Hun en mandegruppe. Alle syntes, det var en god ide. Men ingen meldte sig til at starte den op. Så måtte Hun gøre det selv.

STÆRKE FÅR RESTEN MED

Med god gammeldags kvindelyst gik Hun til tre, hun kendte og spurgte, om de mon var mænd nok til at starte

gruppen op. Ja, for ellers måtte Hun jo finde andre. Men selvfølgelig var de mænd nok til det! Sognegården lagde lokaler til, og de tre mænd tog to mænd med hver. Senere tog de også to med hver, og snart bredte rygterne sig som ringe i vandet.

De første var ressourcestærke og tog en ven, fætter eller svoger med. Men efterhånden fik de også trukket dem med, der havde været i sigte fra start. Det er tre år siden nu, og de kommer stadig hver anden uge. Dem der er ensomme, dem der vil lidt væk fra hjemmet, og dem der bare synes, det er hyggeligt.

De er mellem 50 og 91 år. Det sidste ved Hun, fordi Hun engang skyndte på ham, og han undskyldte tempoet med sin alder. Hun griner, når hun fortæller det. Latteren når helt op i øjnene, der plirrer af energi. En energi Hun har skubbet mange arrangementer og andre grupper i gang med. Hun skal nok sikre, at sognegården i Paarup sjældent står tom og stille. ►►

GIVER ILDEN VIDERE

Nogle gange står sognegårdens fællesrum dog ubrugte, men så er det meningen. Så er mændene på tur til Frølevlejren, Lindø eller andet, de vil opleve. Det samme gælder de andre grupper, der mødes i huset. Med salg af hjemmebag kan man spare op til meget, hvis man har viljen. Det har Hun. Og den smitter af på andre, der hjælper til eller tager over.

Helst vil Hun bare gerne sætte i gang. Så kan andre fortsætte, mens Hun går videre til nye steder, hvor Hun med sine ideer kan gøre en forskel og skabe et fællesskab. Hun brænder for så meget, og ofte giver Hun sin ild videre til andre. Så ved Hun, at Hun er lykkedes.

Det er sket til familieeftermiddage, hvor Hun har fået overtaget nogle af de stille damer fra sognegårdens onsdagsklub til at servere for børn og deres forældre. Når deres hår i travlhed kommer til at stritte og smilet bliver større, fordi de ser, det gør en forskel, at de er der, så bliver Hun glad.

SAT PÅ JORDEN FOR ANDRE

Nogle gange er præsterne med til arrangementer i sognegården, og nogle gange kommer sognegårdens brugere i kirken. Hvor mange, der gør hvad, er ikke så vigtigt. Det er kun samhørigheden, siger Hun. Præsterne skal tage sig af det kirkelige arbejde og besøge dem, der har det svært eller er syge og ikke kan komme selv. Resten skal de frivillige tage sig af.

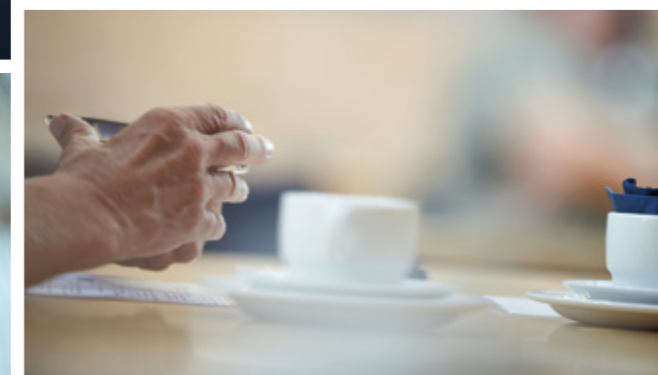
Det indbefatter ikke så lidt, og hvor, energien kommer fra, er svært at forstå. ”Jeg er sat på jorden, for at andre mennesker kan have det godt. Det er en kristen opgave,” siger Hun som en selvfølge.

Intervieweren siger stilfærdigt, at mennesker, der gør meget for andre, ofte har mærket megen smerte. De plirrende øjne stopper op og udvider sig. Men kun et splitsekund. Så er der igen lukket ind til fortiden. Det føles nærmest skamfuldt at have forsøgt at åbne dertil. De smilende øjne er også meget bedre. Og alt er i øvrigt blot et spørgsmål om holdningen til livet, fastslår Hun med viis stemme.

IKKE HELLIG, KUN TROENDE

Undervejs konstaterer Hun, at samtalen er kommet til at handle om hendes person. Den affærdiger Hun som uinteressant. Flere gange. Det er sognets borgere og ikke mindst det, de har med hinanden, der er interessant. Hun synes, budskabet om at gøre godt, når nogen har det svært, er det centrale.

Skeptisk læner Hun sig frem og siger, at nu bliver Hun vel ikke sammenlignet med en helgen, for der er jo altid egoisme i menneskelige handlinger. De lyse øje er for længst igen fyldt med latter og liv, der er langt yngre end hendes 70 år. I halvdelen af dem har hun engageret sig i menighedsråd. Men jeg er ikke hellig, siger Hun. Troen står Hun dog ved. Uden tøven. ■

UDLAND OG HJEMLAND

Aktivitetsniveauet i Paarup rækker længere ud end til sognehuset. Kræfter herfra favner både unge FDF'ere og danskere over hele verden, der har brug for hjemlig kontakt.

Samlingspunktet for aktiviteter, der strækker sig fra sømænd i Singapore og backpackere i Sydney til FDF'ere i Paarup, hedder Anders Friis Knudsen. Han er en mand med mange kasketter.

Som landssekretær for DSUK (Danske Sømænds- og Udlandskirker) skaber han klubber og kirkelig forankring for danskere i udlandet. Som formand for FDF kredsen i Paarup understøtter han udvikling af børn og unge med interesse i fællesskab og tro. Og som menighedsrådsformand i Paarup Kirke er han medskaber af de mange aktiviteter der.

”Det var først tredje gang, jeg blev opfordret, at jeg stillede op til menighedsrådet. Jeg var allerede engageret i FDF og havde meget at se til. Men som mine børn blev større, fik jeg mere tid, og kirken er så vigtig i vores lokalsamfund,” forklarer Anders Friis Knudsen.

Han har været medlem af menighedsrådet siden 2008, og rollen i sognet passer godt med hans professionelle liv i DSUK.

FOR SØMÆNDENE

”Mærsk betalte for en klub på havnen i Pelepas i Malaysia, der bliver drevet af os og besøgt af titusindvis af søfolk. De kunne have lagt pengene andre steder, men valgte af historiske grunde DSUK. Vi har erfaringen med søfolk og løfter en velfærdsopgave for danske officerer såvel som filippinske arbejdere,” fortæller Anders.

Der er sømandsklubber på havne rundt omkring i hele verden, fordi det er tæt på arbejdspladsen for dem, der har brug for fællesskabet. De kommer for at låne computere, for at få en snak, købe en øl, en sodavand eller ringe hjem til familien mere end for de kirkelige andagter.

”Dem har andre mere brug for. Især udstationerede danskere. De savner danske fællesskaber, og det kan kirken tilbyde. De kører måske 100 kilometer for en gudstjeneste, og så sørger vi for mere end den kop kaffe, der er nok i Paarup. Kirken fylder mere for danskere i udlandet,” mener Anders.

Finansieringen til kirkefrokoster og andre fælles arrangementer kommer fra forskellige lokale indsatser. I Singapore står kirken centralt for 2000 danskere, og

flere af dem er involveret i den årlige julebasar med en omsætning på en halv million kroner.

FOR SPEJDERNE

DSUK driver cirka 50 veletablerede kirker i verden med lokale menighedsråd, hvor skiftende danske præster bliver ansat. Flere præster fra Paarup er ude i verden eller på vej, og her husker man at sende de gamle højskolesangbøger til kirkerne i udlandet, når de selv får nye. Lige så tæt båndene er til kirkerne i udlandet, er de også til de lokale FDF'ere.

”Tilknytningen til FDF er skabt af ildsjæle og historie. Vi er bevidste om, at det er et kirkeligt børne- og ungdomsarbejde. Derfor er der korte andagter, et par salmer og kvartalsvise arrangementer med kirken, så den bliver en naturlig del af børn og unges liv. På et tidspunkt ønsker de ofte selv at læse en bibelsk tekst eller holde en prædiken til sommerens friluftsgudstjeneste,” fortæller Anders.

Og sådan spinder engagement i udenlandsdanskere, sømænd og lokale spejdere sig sammen til tråde fra udland og hjemland, der samler sig hos Anders Friis Knudsen i forstadsognet Paarup. ■

”Vi er kulturkristne og har brugt kirken efter behov. Men fordi Kamille, især for os børnefamilier, griber tingene anderledes an, er kirken blevet et samlingspunkt i vores lille samfund”

Anita Grubbe, 42 år, mor til tre og tilflytter til Gestelev

HERRINGE SOGN

Der er tradition for et stærkt fællesskab i Herringe Sogn. Meget af det udspringer oprindeligt fra Rudme Friskole, der er en stærk samlende kraft i byen. I Herringe-Rudme spiller skole, lokalforeningen, byens galleri og menighedsrådet gerne sammen om foredrag og andre arrangementer. Og der kommer hele tiden nye ting til.

Kamille Nygård bor i byen og tager del i dens liv – for eksempel julemarked med fakkeltog fra skole til kirke, luciaoptog, og så laver hun sommerhøjskole. Hun beskriver sognet som en stor levende organisme med et fælles pulsslag.

Herringe Sogn har også tradition for at tiltrække kreative kræfter, så til gudstjenester er der ind i mellem et anderledes indslag. Det kan være numre på saxofon eller tværføjte, eller højtlesning af et eventyr ved en professionel skuespiller. ■

GESTELEV SOGN

Mange af landsbyens beboere pendler til skole og job, så i bevidstheden er det ofte Ringe, der bliver nævnt som byen, de bor i. Det gælder både de unge familier og dem, der boet der i mange år. Den manglende sogneforankring og tilhørsforhold til kirken har Kamille Nygaard og menighedsrådet taget som en udfordring og de sidste år lagt ekstra kræfter i sognet for at samle nogle af de nye familier.

Et af initiativerne har været Aftentime & Catering, hvor børn og deres forældre kunne komme og høre en fortælling, samt lære en salme eller to og bede Fadervor. Der var også rum for lidt snak med de andre. Bagefter kunne familierne få aftensmaden med hjem. En nem måde at få indsigt i kristendommen og aftensmaden klaret for en børnefamilie.

Den stille stund ved sengelægning af de mindste er måske det allerbedste rum for at få et forhold til kristendommens historier og budskaber ifølge sognepræsten. Det er her, børn fortæller, og det er her, de lytter. Det er her, der er ro til at nå hinanden. For familier med lidt for travlt til at nå den ro, kunne kirken med Aftentime & Catering tilbyde noget, der mindede om. ■

HERRINGE + GESTELEV

Tilsammen udgør de to landsbysogne ikke meget mere end en storbyboligblok, og de omkring 300 folkekirkemedlemmer hvert sted deler da også sognepræst – Kamille Nygaard er noget nær kamæleon. I hvert fald indebærer hendes job en vis øvelse i at skifte ham.

Den ene halvdel af sin tid bruger sognepræsten i Statsfængslet i Ringe og den anden halvdel i henholdsvis Herringe og Gestelev. I fængslet er hun et frirum og et anker – i de små sogne en samlende kraft. De forskellige roller passer præsten fint, og ensformigt bliver det aldrig.

UFRIVILLIGT FÆLLESSKAB

Den store blå port ved Statsfængslet i Ringe ligner mest indgangen til en lagerhal. Eller en brat afslutning på en vej. Frihedens vej. Herinde sidder alt fra unge småkriminelle til mordere. De er gemt væk fra samfundet og ofte glemte af selv deres nærmeste. Men i kirken er der plads til dem, der vil komme.

INTET STED er fællesskabet så ufrivilligt som i et fængsel. Her er friheden taget fra mennesket, og fællesskabet påtvunget. Ingen bestemmer selv, hvem de bor sammen med, spiser med eller arbejder med. Men der er undtagelser, og de bliver udnyttet. Her kan gifte par bo celle om celle, og et af parrene bruger kirken som åndehul.

Et enkelt rum med vægge af brune mursten udgør kirken. Der er et lille alter og en døbefont i spisefadsstørrelse samt et par rækker af FDB-stole. Til den ugentlige studiegruppe med fængselspræst Kamille Nygård bliver stolene stillet om et bord med kaffe og kage.

I dag er det kun Sara og Jacob, der kommer. De tre andre fra gruppen er henholdsvis på arbejde og i skole andre steder i fængslet.

Jacob: Det er vores ugentlige frirum. Her kan vi være sammen med et normalt menneske, der taler om andet end kriminalitet og stoffer.

Sara: Det hjælper mig både psykisk og fysisk at komme her. Jeg bliver rolig og afslappet. Det er nærmest som en times yoga for mig.

TRO OG HÅB FORLÆNGER LIVET

Sara er troende og læser gerne i Bibelen. Jacob er ikke, men han læser gerne den skønlitteratur, fængselspræsten præsenterer for ham. Senest var det 'Marias barn' af Cecil Bødker om Jesu liv og gerninger.

Jacob: Jeg er døbt, konfirmeret og betaler min kirkeskat, men jeg er ikke sikker på, Jesus undere har fundet sted.

Sara: Jeg tror, der er en naturlig forklaring. Det var en anden tid. Måske var de bare skindøde eller besvime, dem han fik til at rejse sig og helbredte.

Kamille: Ja måske. Eller også var der ikke en naturlig forklaring. Måske kunne han skabe de mirakler, fordi han havde en særlig kraft. Det kan vi vel ikke udelukke. Mange blev jo virkelig i positiv forstand mærket af mødet med Jesus. Vi bliver nemt så fornuftige og forklarer det hele væk.

Jacob: Måske var han bare en virkelig god sælger. Dengang jeg kørte taxa, mødte jeg en kvinde, der solgte mobilabonnementer via et pyramideagtigt system. Hun kunne sælge til alle.

Kamille: Det var han nok. Men det er alligevel påfaldende, så længe hans ord holder. Hans måske bedste salgstale var nok den, man kalder bjergprædikenen: "Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres. Salige er de, som sørger, for de skal trøstes. Salige er de sagtmødige, for de

skal arve jorden. Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdigheden, for de skal mættes". (Mattæusevangeliet kapitel 5 vers 3 til 6, red.)

Hvordan kan han sige det? Her får man ligesom et indblik i, at Guds virkelighed er anderledes, end det vi kan se. Der findes et andet blik på verden. Som man kunne kalde tro. At kunne holde fast i den vinkel, at de salige er de, som sørger, for de skal trøstes – det er vel at tro?

Sara: Man siger jo også, at tro kan flytte bjerge. Da jeg var hjemmehjælper, oplevede jeg, at det betød alt. Dem, der bevarede deres tro og håb, levede længere og var gladere, selv om de var syge og vidste, de skulle dø. Dem, der mistede håbet, døde hurtigere end forventet. Men alle troede de nu på Gud helt til sidst. Det har døende brug for, tror jeg.

*"Jeg prøver at
være uden for fængslet
i mine tanker.
Så bliver jeg gladere,
og det smitter også af
på andre"*

GODE TANKER SKABER GLÆDE

Det er længe siden, at Sara har været hjemmehjælper, og Jacob har kørt taxa. De har siddet inde i henholdsvis fire og fem år. De mødte hinanden i Esbjerg arresthus og blev gift for tre et halvt år siden.

Sara: Det, jeg lærte som hjemmehjælper, bruger jeg også her. Jeg prøver at være uden for fængslet i mine tanker. Så bliver jeg gladere, og det smitter også af på andre. Det har det for eksempel gjort på Lina fra vores afdeling.

Jacob: Ja, der er mange rygter i et fængsel, og vi havde hørt forskelligt om hende, så vi holdt os lidt på afstand. Vi vil ikke have noget med vold og stoffer at gøre.

Sara: Men nu slås hun ikke mere, selv om hun har 15 voldsdomme bag sig. Hun er stoffri nu, og hun er begyndt at kæmpe for at kunne se sine børn.

Sara har også selv børn. En datter på 22 og en søn på 20. Datteren bryder sig ikke om at komme i fængslet og har måttet skifte efternavn for at kunne være i fred for journalister. Men mor og datter skriver og ringer sammen for at holde kontakten.

TID TIL AT MÆRKE

Sara: Allermest savner jeg mine børn. Og naturen og dyr – både de fri og dem i fangenskab. Jeg drømmer om at kunne lægge mig på en græsmark og se op i himlen. Jeg drømmer om at være fri. I dag kan jeg se, hvor rig og krævende jeg egentlig var før. Og hvor krævende folk udenfor fængslet er.

Jacob: Men østeuropæerne er glade. Herinde tjener de mere, end de kan gøre i deres egne lande. Og de har ingen bekymringer her.

Sara: Men de har stadig ikke deres frihed... Egentlig kan jeg slet ikke finde ud af at være ude. Da jeg skulle tage afsked med min mor på hospitalet for nogle år siden, var alle lydene høje. Jeg blev svimmel og svarede ikke, når nogen spurgte mig om noget. Jeg kunne slet ikke finde ud af det. Og jeg var ellers så udadvendt engang... Men måske er det ligesom at cykle. Måske kommer det igen, når jeg kommer ud.

SAMFUND I MINIFORMAT

Kriminalforsorgen i Danmark har et normaliseringsprincip, der betyder, at fangernes hverdag skal minde så meget som muligt om livet udenfor. Fængsler er derfor bygget op som et minisamfund med skole, arbejdspladser samt kirke og meget andet.

Statsfængslet i Ringe var det første fængsel i verden, der tillod ægtepar at bo sammen. De har hver deres celle men får lov at være sammen på afdelingerne indtil kl. 21 om aftenen, hvor de bliver låst inde.

Jacob: Jeg har slet ikke været ude i fem år. Her går tiden langsomt. Der er også derfor, folk tager stoffer og ryger hash. Også de unge, der ikke gør det, når de er ude. Det er for ikke at kunne mærke tiden.

Kamille: I betaler nok en pris ved at være klare i hovederne og kunne mærke både tiden og jeres tanker. Det er hårdt her, men det er godt at kunne, når I en dag kommer ud og skal til at leve et almindeligt liv igen.

Sara og Jacob har begge domme for drab på henholdsvis 13 og 14 år. Hvis de opfører sig ordentligt, er det muligt, de kommer ud, når 2/3 af dommene er afsonet.

UGENS HØJDEPUNKT ER KIRKEN

Jacob: Alle tror, vi har det godt herinde, fordi vi har hinanden. Men nogen gange er problemerne også dobbelt op. Når Sara ikke har det godt, har jeg heller ikke. Og omvendt.

Sara: Folk forstår ikke, at vi ikke skændes. Men vi har lært at være tålmodige her. Vi hjælper og støtter hinanden. Hvis folk udenfor var, som vi er her, blev ingen skilt.

Jacob: Den tid, vi har været sammen, ville svare til næsten det dobbelte udenfor, fordi vi er sammen hele tiden. Vi har meget alene-tid sammen. De fleste af kvinderne på vores afdeling er stofmisbrugere, så dem holder vi os fra. Vi vil ikke have ballade og risikere længere tid herinde.

Sara: Der er også mange udskiftninger, så vi når ikke at lære dem at kende. Vi ville hellere være på familieafdelingen, hvor de laver mad sammen og har et fællesskab. Men vi fungerer socialt godt med pigerne, siger de. Så vi skal blive på kvindegangen.

Jacob: Det er ikke meget fællesskab, vi har med de andre i fængslet, så vi har ikke rigtig andet at se frem til hele ugen, end at mødes med Kamille her i kirken.

Sara: Når vi har læst af på Kamille, kan hun ind imellem finde et sted i Bibelen, der hjælper os til at forstå. Eller vi snakker lidt om det, så det bliver lettere at leve med.

Og mens Sara forstår Bibelens ord, er det Jacob, der forstår det abstrakte maleri på væggen. Han er sikker på, han kan se Jesus i det. Det taler han om, da Kamille Nygaards telefon ringer. Det er vagterne, der ikke kan forstå, hvor Sara og Jacob bliver af. De må tilbage til afdelingen. ■

Fangernes navne er andret af hensyn til deres familier.

DE UDSKØDTE

Præsten i Ringe statsfængsel har altid vidst, hun gerne ville være fængselspræst, og hun kan nemt sætte ord på hvorfor.

”Kristendommen handler om oprejsning for de faldne. I et fængsel er der mange forulykkede liv, der er udstødt af samfundet. De har forbrudt sig mod vores love, og derfor bliver de stuvet af vejen.

Men alle mennesker har brug for at blive set og regnet for noget, og det ansvar bærer kirken her. Ny Testamente handler stort set kun om mennesker, der af andre ikke bliver regnet for ordentlige mennesker.

Det er svært at skabe fællesskaber her, også til gudstjenesterne, fordi der altid lurer en uro under overfladen. Folk er ensomme og stoler ikke rigtig på andre. Men ind imellem lykkes det.

De mennesker, der er her, har ofte ikke redskaber til at opføre sig ordentligt. De kommer hele tiden til at gøre det forkerte. Alligevel møder jeg også stor omtanke og omsorg i fængslet. Det er for mig ikke vigtigt, hvad de er dømt for.

Mange fortæller for første gang deres historie her. Det er barske liv, mange af dem har levet. Jeg lytter men kan jo

ikke ændre på noget. At bede en bøn eller snakke om en fortælling fra Bibelen eller fra den store verden, kan kaste et andet lys ind over et liv eller en håbløs situation. Det kan give en kortvarig fred midt i trængslerne.

At tro handler for mig meget om at kunne se på livet i et lidt større perspektiv.”

Kamille er i Ringe Statsfængsel to dage om ugen, og hun ved aldrig, hvornår hun kommer hjem. Hvis nogen hiver fat i hende og har brug for en snak, bliver hun. Tiden som fængselspræst går til gudstjenester, studiegrupper og samtaler på tomandshånd.

SOGNE SET I FORTIDENS KLARE LYS

Sogn betyder oprindeligt at 'søge', fordi lokale søgte mod deres kirke. Allerede fra omkring år 1200 lå den nuværende sognestruktur på Fyn nogenlunde fast.

DEN FORMELLE ÅRSAG til sognenes strukturer var imidlertid ikke så meget søgen mod det kristne fællesskab, som det var den økonomiske tænkningens indtog.

Den middelalderlige katolske kirke begyndte i 1100-tallet at indkræve tiende. Det vil sige, at alle skulle aflevere en tiendedel af deres bruttoproduktion af ALT. Denne tiendedel blev så delt mellem biskoppen, sognekirken og sognepræsten, og gjorde kirken både rig og magtfuld.

Det gjorde også sognegrænserne stort set umulige at ændre, for ingen ønskede at afgive jord til nye sogne, og deres tæthed var afgjort af dyrkningsmulighederne. Hederne havde få sogne, og de fede jorde mange.

Stærke kræfter ønskede at fastholde det bestående, så da de Lutherske røster fra Tyskland begyndte at strømme til Danmark i 1500-tallet, var de ikke populære.

REFORMATIONEN FIK RYDDET OP – SÅDAN DA...

Den katolske munk og professor Martin Luther syntes, at den katolske kirke levede lidt for godt af aflad. Endnu en post som mange i skræk for skærsildens flammer betalte kirken for ikke at leve det perfekte fromme liv.

Luthers tanker satte kristendommen og det almindelige

menneske i centrum, også helt konkret via Bibel og salmer på modersmål frem for det uforståelige latin. Men idéerne var ikke velkomne hos kirkens magthavere.

Også i Danmark blev tankerne undertrykt, og efter Frederik den 1.'s død i 1533 opstod der et langt opgør om ikke bare tronen men i høj grad også om kirkens forfatning og rigdomme, for kirken ønskede ikke, at den næste i tronfølgen skulle tage over.

Christian den 3. var vild og reformationsvenlig stemt, og fatteren Christian den 2. sad i fængsel. De fik lillebroren Hans udpeget som konge og placerede den endnu lille dreng på Nyborg Slot til en god katolsk opdragelse. Men Grevefejden brød ud, og storebror var trods alt stærkest.

Christian den 3. vandt både borgerkrig og familieopgør, blev konge og gennemførte reformationen i Danmark i 1536.

For almindelige mennesker betød det økonomisk ikke så meget til at begynde med, for alt kirkens gods, jord og ikke mindst indtægter i form af tiende, overgik blot til kongen. Men gudstjenester begyndte at blive gennemført på dansk, så kristendommen blev til at forstå.

RETEN TIL AT EJE SELV SKABER NYT LIV

Meget blev anderledes efter reformationen. De katolske præster blev protestantiske, og de kunne gifte sig. Men

også i hele samfundets selvforståelse gav de nye tanker genlyd. Hvor hurtigt forandringerne slog igennem på det økonomiske område varierede dog meget.

Sognene blev præget af, hvor hurtigt godsbesiddelser blev opløst til selveje. Kirkens tidligere magt over jorde var via kongen nemlig overgået til godserne, og først da de begyndte at sælge fra til bønderne fra slutningen af 1700-tallet, skete der store forandringer i befolkningssammensætningen.

Områder med selveje eksploderede i befolkningstilvækst, fordi mange flere nu kunne få indflydelse på eget liv. Davinde og Gestelev var nogen af de første sogne på Fyn, mens Herringe først blev præget af selveje langt senere. Først fra 1930 var retten til ejendomsret fuldt gennemført.

Paarup var bundet op på Odenses klostre, og fordi der ikke var en egentlig herregård, overgik området hurtigt til selveje. Det kan forklare forstadssamfundets stærke bevidsthed om egen historie og identitet.

Selv om en del af sognenes liv i dag kan forklares ud fra fortidens forandringer, er noget også strukturelt bestemt. I Nyborg har byen en størrelse, hvor det tætte og forpligtende fællesskab er sværere, fordi ikke alle kan kende hinanden. Her er det mere autentisk aktivering af historien og kulturarven, der binder byen sammen.

KIRKEN ER ET FRIVILLIGT SAMLINGSPUNKT

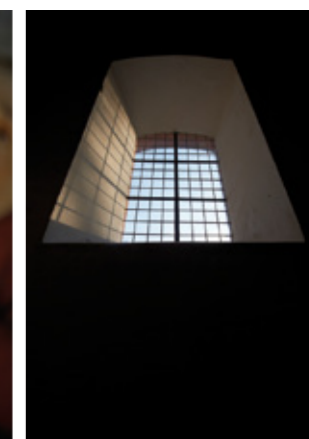
Bevidstheden om sognegrænser er det så som så med i nutidens samfund. Det er mere infrastruktur og kommunegrænser, der præger lokale tilhørsforhold. Men forandringer har alle dage aktiveret noget i mennesket.

Hvis talen om kirkelukninger blusser op, kommer alle på barrikaderne. Intet andet kulturhistorisk fænomen bliver værnet om som kirkens bygninger. Hvis de er i fare for at forsvinde, er det som om, de mange hundrede års ånd derinde fra farer i folk, så de er klar til at forsvare med næb og klør.

Derfor er kirkens almene upopularitet også en illusion. Ofte bliver debatten præget af påstande om, at folk gik mere i kirke i gamle dage. Men hvor det i dag er frivilligt at gå i kirke, og den udgør et samlingspunkt for livets store begivenheder, fred og tilgivelse, var kirkebesøg i 'de gode gamle dage' ofte præget af tvang.

I 1700 tallet var der pligt til at gå i kirke, og det var forbudt at arbejde om søndagen. Imidlertid var det en smule svært for både præster og godsejere at holde trit med de mange bønder, der trodsede både lovkrav og forbud, så gabestokkene foran kirken stod ofte tomme. Heldigvis. Frivillighed har alle dage været bedst for fællesskabet. ■

Teksten er baseret på faglige input fra Erland Porsmose, Dr. Phil. og museumsdirektor Østfyns Museer.

ÅRSBERETNING

VED FYENS STIFT

Fyens Stift består af Fyn med omliggende øer, og stiftet er således sammenfaldende med Fyns Amt.

I stiftet er der pr. 1. januar 2013 485.672 indbyggere fordelt på 232 sogne og 6 valgmenigheder. Af indbyggertallet er 402.444 folkekirkemedlemmer.

Stiftet omfatter 11 provstier, 251 kirker, 171 menighedsråd og 186,5 præster, heraf 11 provster.

De 186,5 årsværk var ved udgangen af 2012 fordelt på 177 tjenestemandstillinger og 9,5 overenskomstansatte. I 2012 nedlagde menighedsrådene 0,75 lokalfinansierede præstestillinger, således at der i stiftet ved udgangen af 2012 i alt var 4,75 lokalfinansieret stilling.

Biskoppen er stiftets øverste myndighed i gejstlige anliggender. Biskoppen er ansvarlig for fordelingen af præstestillinger i stiftet og tilsynet med præsterne. Biskoppen fører også tilsyn med stiftets menighedsråd.

Biskoppen udgør i forening med stiftsamtmænd stiftsøvrigheden, der er stiftets øverste myndighed i en række administrative spørgsmål. Stiftsøvrigheden fører tilsyn med menighedsrådenes forvaltning af kirker, kirkegårde, præsteboliger og præstegårde.

Stiftsrådet har til opgave at bestyre stiftsmidlernes forvaltning. Stiftsrådet bestyrer midlerne på menighedsrådenes vegne og fastsætter herunder en politik for udlån af stiftsmidlerne til de lokale kasser. Stiftsmidlerne, som består af kirkernes og præsteembedernes kapitaler udgør i Fyens Stift ca 400 mio. kr.

Stiftsrådet kan udskrive et bindende stiftsbidrag fra kirkekasserne til aktiviteter i de enkelte stifter. Det bidrag, som udskrives, kan ikke overstige 1 procent af den lokale ligning i de enkelte ligningsområder i stiftet. Udskrivningen i Fyens Stift udgør 0,32 %.

AF OG TILGANG AF PRÆSTER I FYENS STIFT I 2013

Provst **Jakob Hvidt** er fratrukket sin stilling som provst i Assens provsti og sognepræst i Assens- Båge pastorat ultimo april 2013.

Sognepræst i Hammel-Voldby pastorat **Ole Hyldegaard Hansen** er udnævnt til provst for Assens provsti og sognepræst i Assens-Båge pastorat pr. 1. september 2013.

Sognepræst i Vester Hæsinge-Sandholts Lyndelse pastorat **Søren-Herluf Mohr Sørensen** er ansat som sognepræst i Dalby Stubberup pastorat pr. 1. august 2013

Sognepræst i Kerteminde-Drigstrup pastorat **Christian Raun Larsen** er ansat som sognepræst Fredens sogn, Odense pr. 1. april 2013

Sognepræst i Rønninge pastorat **Lars Ole Jonssen** er ansat som provst for Fåborg provsti og sognepræst i Fåborg-Diernæs-Lyø-Avernakø pastorat pr. 1. juni 2013.

Pastor **Lene Matthies** er ansat som sognepræst i Fåborg-Diernæs-Lyø-Avernakø med en kvote 50% pr. 1. august 2013.

Provst **Palle R. Jensen** er fratrukket sin stilling som provst for Fåborg provsti ultimo marts 2013. Han fortsætter i stillingen som sognepræst i Nr. Broby pastorat.

Pastor **Lise Marie Ranum** er ansat som sognepræst Seden-Åsum pastorat med en kvote 75% pr. 1. april 2013.

Pastor **Matias Kærup** er ansat som sognepræst i Stenløse-Fangel pastorat pr. 1. maj 2013.09.01

Pastor **Rebecca Maria Aagaard-Poulsen** er ansat som sognepræst i Sydlangeland pastorat pr. 1. februar 2013.

GODKENDTE ARBEJDER OG YDEDE LÅN AF STIFTSMIDLER I 2013

08.01.13

En ny varmestyringsenhed i **Horne kirke**. Den forventede udgift på 100.000 kr. afholdes af henlagte ligningsmidler. Stiftsøvrigheden meddeler tilladelse som ansøgt.

22.01.13

Langå-Øksendrup-Svindinge Sognes Menighedsråd nyt el-varmeanlæg i **Langå kirke**. Stiftsrådet bevilger et lån op til 1.300.000 kr.

31.01.13

Faaborg sogns Menighedsråd lån i stiftsmidlerne på op til 2.600.000 kr. til delvis finansiering af restaurering af **klokketårnet i Fåborg**.

31.01.13

Rudkøbing-Simmebølle Menighedsråd tilladelse til sikring af fremkomne kalkmalerifragmenter.

04.02.13

Dalby og Stubberup sognes menighedsråd istandsættelse af **Dalby præstegård** efter angreb af skimmelsvamp. Stiftsrådet bevilger lån i stiftsmidlerne på 2.000.000 kr.

04.02.13

Horne sogns Menighedsråd har fået tilladelse til udvendig belysning af **Horne kirke**.

21.02.13

Longelse-Fuglsbølle-Skrøbelev Menighedsråd udførelse af indledende arbejder forud for istandsættelse af tag over sakristi i **Skrøbelev kirke**.

01.03.13

Særslev-Ejlby-Melby sognes Menighedsråd får et lån i stiftsmidlerne på 150.000 kr. til installering af automatisk ringeanlæg i **Særslev kirke**.

08.03.13

Føns-Ørslev-Udby-Husby sognes Menighedsråd istandsættelse af orgel.

12.03.13

Faaborg sogns Menighedsråd til færdiggørelse af istandsættelsesarbejder i våbenhuset i **Faaborg kirke**.

22.03.13

Tanderup sogns Menighedsråd tilladelse til nedrivning og genopførelse af murpiller og genopretning af låger i indgangsportal til **Tanderup kirkegård**.

22.03.13

Kerteminde-Drigstrup Menighedsråd godkendelse af forslag til udvidelse af godkendt istandsættelsesprojekt for indvendig istandsættelse af **Kerteminde kirke**.

25.03.13

Horne sogns Menighedsråd tilladelse til udskiftning af to yderdøre i **Horne kirkes** våbenhus.

26.03.13

Særslev-Ejlby-Melby Menighedsråd har fået godkendt etablering af automatisk dørlås i **Ejlby kirke**.

27.03.13

Sanderum Menighedsråd udførelse af forundersøgelse i form af søgegravninger i forbindelse med udarbejdelse af projekt til afhjælpning af problemer med opstigende grundfugt i murværket i **Sanderum kirke**.

04.04.13

Lindelse-Tryggelev-Fodslette Menighedsråd tilladelse til indvendig hovedistandsættelse af **Tryggelev kirke** med nyt el- og varmeanlæg samt opspænding af tårn. Stiftsrådet bevilger et lån op til 4.000.000 kr.

19.04.13

Vissenbjerg Menighedsråd tilladelse til renovering af tagværk på **Vissenbjerg kirkes** våbenhus.

30.04.13

Rudkøbing-Simmerbølle Menighedsråd om tilladelse til istandsættelse af **Rudkøbing kirkes** tårnur.

01.05.13

Hou-Stoense-Snøde Menighedsråd tilladelse indvendig istandsættelse af **Stoense kirke** efter brand.

17.05.13

Gudme-Brudager Menighedsråd godkendelse af forslag til indvendig restaurering af **Gudme kirke**.

21.05.13

Hou-Stoense-Snøde Menighedsråd godkendelse af forslag til renovering af tag på **Stoense kirkes** tårn.

10.06.13

Vester Åby-Åstrup Menighedsråd tilladelse til installering af nyt gasfyr i stedet for det eksisterende oliefyr samt nedtagning af utæt olietank.

12.06.13

Flødstrup-Ullerslev Menighedsråd tilladelse til omsætning af stendige på Ullerslev kirkegård.

19.06.13

Middelfart Menighedsråd godkendelse af forslag til omlægning af tagflader på Middelfart kirke. Stifterrådet giver tilsagn om lånefinansiering.

24.06.13

Gelsted Menighedsråd udbedring af revnedannelser i østmuren i Gelsted kirkes kor.

02.07.13

Broholm Menighedsråd tilladelse til opførelse af en ny graverbygning på Broholm kirkegård. Stiftsrådet bevilger et lån op til 2.200.000 kr.

09.07.13

Longelse-Fuglsbølle-Skrøbelev Menighedsråd tilladelse til istandsættelse af Fuglsbølle kirkes prædikestol.

09.07.13

Oure-Vejstrup-Lundeborg Menighedsråd godkendelse af forslag til opførelse af et nyt graverhus på Vejstrup kirkegård. Stiftsrådet bevilger et lån op til 2.000.000 kr.

11.07.13

Rudkøbing-Simmerbølle Menighedsråd tilladelse til at lade Simmerbølle kirke tilslutte fjernvarmenettet.

11.07.13

Egense Menighedsråd har ansøgt om godkendelse af forslag til omsætning af digestrækning på nordsiden af Egense kirkegård.

25.07.13

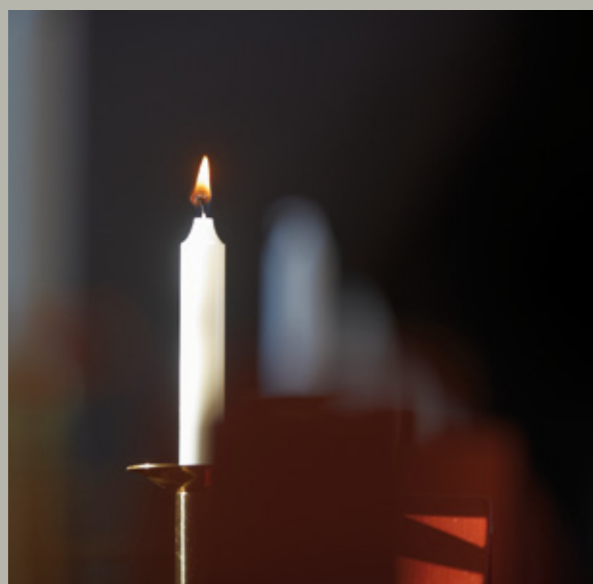
Middelfart Menighedsråd bevilges et lån i stiftsmidlerne på 414.240 kr. til delvis finansiering af tagomlægning på Middelfart kirke.

10.08.13

Gislev Menighedsråd godkendelse af forslag til indvendig istandsættelse af Gislev kirke samt udskiftning af kirkens varmeanlæg. Stiftsrådet bevilger et lån i stiftsmidlerne på op til 4.350.000 kr.

Yderligere oplysninger kan findes på Fyens Stifts hjemmeside:

www.fyensstift.dk

SAMMEN FOLKEKIRKEN I FYENS STIFT 2013

er udgivet af Fyens Stift, oktober 2013

Fyens Stift
Klingenberg 2, 5000 Odense C
tlf. 45 66 12 30 24
mail: kmfyn@km.dk

Ansvarshavende redaktør:
Tine Lindhardt

Redaktion:
Stiftsrådets kommunikationsudvalg
ved Erik Vind og Katrine Krebs

Tekst:
Katrine Krebs

Foto:
Ard Jongsma

Layout:
Lisbeth Fink

Tryk:
Clausen Grafisk

ISBN: 978-87-90345-07-5

S A M M E N sætter fokus på fællesskabet. Fundamentet er folkekirken på Fyn, hvor fire sogne har ladet sig folde ud og se på med øjne udefra. Her er holdninger til forankring, fastholdelse og fornyelse. Frem for alt er her fortællinger om plads til forskellighed og om frivilligt engagement, der skaber fællesskab.